

Op 28 maart 2019 krijg ik een mail van Eric Smout. Verrassend, want ik ken hem alleen van naam. Eric is de legendarische producer en muzieksamensteller van Luc Janssen op Studio Brussel. Hij vertelt me over de Classic Album Sundays in Engeland. In een café leidt een spreker een vinylplaat in, een *classic album*, vervolgens draait die de A-kant van de elpee en na een korte pauze de B-kant. Meer is het niet, maar het werkt. Eric weet dat ik lezingen met livemuziek geef en stelt me voor om bij hem eens een vinylplaat te draaien, in die verrukkelijke rock-'n-rollboîte Bar Mirwaar in Gent.

Ik zie dat wel zitten en haal mijn vinylplaten van onder het stof. Na een eerste luistersessie met *Abbey Road* van The Beatles komt de vraag naar meer. En dus draai ik daarna elke maand op de zogenaamde Classic Album Mondays een plaat en praat erover. Die avonden ademen al vlug de sfeer van een geheim genootschap, een *dead poets society*, met een harde kern muziekliefhebbers die zich elke maand samenzweerderig in het pluche achteraan het café neervlijt en devoot naar een klassieke vinylplaat luistert. En naar mijn inleidingen, uitweidingen over de elpee en over de plek die vinylplaten – en in het bijzonder dat album – in mijn leven innemen. Maar terwijl mensen er vroeger onnozel van werden dat ik urenlang kon doorbomen over muziek, vragen ze me nu om dat te komen doen. Dat blijft een vreemde, surrealistische ervaring. Zeker als je gedurende twee keer twintig minuten luisteraars gebiologeerd ziet staren naar een 33 toeren per minuut draaiende vinylplaat.

I love rock 'n' roll. Toch komt rockmuziek relatief laat mijn jonge leven binnengewaaid. Ik groei op in het doezelige dorpje W., diep in het Vlaamse platteland, in de jaren zeventig. De jaren zestig moeten daar nog beginnen, want *Swinging London*, de studentenprotesten, de psychedelische revolutie en de hippies zijn volledig voorbijgegaan aan dit dorp waar totaal niets te beleven valt. Ja, elk jaar in mei zijn er de Dolle Dorpsdagen en dan wordt de hoofdstraat – want een centrum heeft het dorp niet – afgesloten om er een tent op te zetten. Een charmezanger leidt het *bal populaire* in en iedereen zuipt zich lazarus, beweert althans mijn vader. Want ik mag er sowieso nooit naartoe.

Bovendien ben ik het enige kind in een oude omgeving van in mijn ogen stokoude mensen. Ik ga naar school in het naburige slaperige stadje O. en mijn vrienden wonen minstens tien kilometer verder. Het is de epoque van de zwart-wit-tv, de *millecroquettes*, de bloedwijn Zuster Godelieve, de schooltelevisie, winkelen in De Welvaart en de Stock Américain. En van het jeugdhuis Bokaal. Telkens als we er passeren op weg naar de zondagsmis wordt het door mijn moeder verketterd als een oord van verderf vol delinquenten en nozems – *poète maudit* Jotie T’Hooft is er vaste klant. De enige rock-’n-roll in mijn leven speelt zich af naast de deur. Daar woont een gezin met zeven kinderen, van wie de vader gokverslaafd is en aan de drank zit en die mijn pa soms ’s ochtends aan de overkant in de gracht vindt als hij zijn roes aan het uitslapen is. Hun oudste zoon sterft aan een overdosis, de oudste dochter wordt in haar café neergeschoten door haar ex-echtgenoot, een andere zoon verongelukt met zijn motorfiets wanneer hij uit de bocht vliegt, nog een andere zoon slaat regelmatig zijn vader tot pulp en in het weekend krijg ik af en toe hagel op mijn kop als de jongste zoon duiven uit de lucht aan het schieten is. En dat allemaal in een tijdspanne van vijf jaar.

Muziek beperkt zich tot dan toe tot de wekelijkse pianolesterreur bij een onverbiddelijke, ongetrouwde juf en de verplichte klassikale uitstappen naar de saaie, kraak- en smaakloze concerten van Jeugd en Muziek. Maar dan landt popmuziek als een ufo in mijn leven. Op een avond staat de televisie op *AVRO's Toppop* met op nummer 1 in de hitlijst ‘YMCA’ van The Village People. Smakeloos, inderdaad, maar niet smaakloos, kraakloos en in geen geval saai. Want The Village People, hoe fake ze ook zijn, stralen joie de vivre uit en trekken mij de maalstroom van de pop in. Ik trotseer vanaf dan elke week de *Pepsodent smile* van presentator Ad Visser, ontdek nieuwe bands en het mag al vlog wat rauwer en gevaarlijker. Via de discobeat die slinks onder ‘I Was Made for Lovin’ You’ van KISS is gemonteerd word ik de hardrock ingesleurd. Dankzij de Discobus, een mobiele bib volgestouwd met langspeelplaten die elke woensdag aanmeert op de markt in O., geef ik mezelf een intensieve spoedcursus popmuziek uit de jaren zestig en zeventig. Ik leg een collectie C90-tapes van BASF en Maxell

aan. Nieuwe muziek ontdekken wordt een obsessie, een monomanie, en mijn muzieksmaak ontwikkelt zich in ijtempo. Terwijl ik met mijn hoofd nog volop in classic rock en progrock zit, beweegt er iets op de Vlaamse radio. Gust De Coster gidst me op woensdagnamiddag in *Vrijaf* door de Belpop, Arnold Rypens zet me op zaterdagavond op Omroep Brabant in *Domino Deel 1* met zijn onberispelijke smaak op weg naar rootsgerelateerde rockmuziek. En daarna wast Luc Janssen in *Domino Deel 2* mijn oren uit met postpunk, new wave en vooral veel avant-garde: Psychic TV, Cabaret Voltaire, The Residents, ik weet niet wat ik hoor. Het doet me beseffen dat goeie rockmuziek geen grenzen kent, geen regels en dat je er geen muzikale opvoeding of zelfs geen muzikaal talent voor nodig hebt.

Ik bouw ondertussen mijn platencollectie op. Vinylplaten zijn het enige waar ik aan denk en het enige waar ik centen aan spendeer. Dat betekent weken, maanden sparen tot ik geld genoeg heb voor een plaat. Dan spring ik op mijn fiets naar de winkel in de stad, tien kilometer verder. En struin ik door de platenbakken. Het is hartverscheurend. Zo veel platen, zo veel hoezen die me doen wegdromen, maar zo weinig centen, amper genoeg voor één plaat. Na lang beraad koop ik die ene plaat en hoop dat het de juiste is. Ze gaat in een vierkante plastic zak. Ik spring weer op mijn fiets, vaak in weer en wind, en dan hangt die elpee, die gewijde plaat daar knullig te slingeren aan mijn stuur, want ik steek die onder geen beding onder de snelbinder op mijn bagagedrager. Terug thuis volgt dat magische moment: ik haal de plaat uit de hoes, leg ze met trillende handen op de draaitafel en kan alleen maar bidden dat wat ik met mijn zuurverdiende centen heb gekocht, meevalt. Ik luister met mijn koptelefoon, in de hoek van de living, naar kant A en daarna naar kant B. Het is mijn vaders pick-up en ik mag blij zijn dat ik die überhaupt mag gebruiken. Mijn pa heeft schrik dat mijn harde muziek de naald van de platenspeler zal beschadigen. Hij is zelf geen kenner, laat staan een liefhebber van luide popmuziek. Maar tussen zijn twaalf langspeelplaten staat naast de *Golden Hits* van André Moss en het beste van Petula Clark ook *With the Beatles*. Die plaat schuif ik al vlug in het geniep door naar mijn eigen collectie.

Het gaat te ver om te beweren dat vinylplaten mijn leven redden, maar ze bezorgen me wel een ontsnappingsroute uit mijn jeugd op het platteland. Want al kan ik uit het raam van onze woonkamer vijf kilometer ver kijken, mijn eigen horizon is extreem beperkt. Gelukkig zingt rock-'n-roll van 's ochtends tot 's avonds door mijn hoofd, het is daar nooit meer stil. Ik trek in mijn dromen drie keer op wereldtournee als drummer van Deep Purple, ik ontdek New York dankzij The Velvet Underground en Television, ik flaneer door Londen met The Kinks en The Clash, ik beland in de hemel met Jimi Hendrix en in de hel met Nick Cave. Ik praat over rockmuziek tot iedereen er horendol van wordt. En ik lees de kleine lettertjes op de platenhoezen en honderden boeken en tijdschriften over rockmuziek. Ik geniet er al evenveel van om het verhaal achter de plaat te ontdekken, als de plaat zelf te beluisteren. En zo begin ik uiteindelijk zelf over die Classic Album Mondays en elpees te schrijven. Want als ik toch zo hard vijl aan de scenario's van mijn lezingen, dan kan ik die evengoed bewerken tot een boek, suggereert mijn vrouw Katrien. En daarmee ligt hier een boek vol gepraat over vinylplaten. Vinylpraat, dus.

Dit boek is een persoonlijke bloemlezing van 22 platen uit de eerste 22 jaren van mijn jeugd, chronologisch van *Abbey Road* tot *Acadie*. Het eerste deel van het boek bevat platen die ik met terugwerkende kracht heb leren kennen. De elpees uit het tweede deel ontdek ik op het moment dat ze uitkomen. Het zijn *classic albums*, platen die tot de beste en origineelste langspelers behoren van artiesten die de grenzen hebben verlegd van een genre of periode in de geschiedenis van de popmuziek. Dit boek is dus geen selectie van de beste platen aller tijden. En bevat al zeker geen diepgaande analyse van die albums. Het is evenmin een uitgebreide lofzang op de vinylplaat, maar wel een zoektocht naar de ontstaansgeschiedenis van de gekozen elpees, naar de verhalen achter die platen en de plek die ze innemen in de carrière van die artiesten. Het is ook een zoektocht naar waarom die albums mijn smaak hebben bepaald en naar de context waarin ik ze voor het eerst hoorde en beleefde. Dit boek is een warme invitatie om zelf weer die diepe, intensieve luisterervaring te herontdekken als je een vinyl-

plaat oplegt. Elke plaatbespreking heeft daarom de vaste structuur van de luistersessies in Bar Mirwaar. Een korte handleiding daarbij:

- lees het eerste deel van de bespreking in kwestie;
- beluister dan kant A van de plaat;
- schenk jezelf een glas in en lees de introductie tot de B-kant;
- beluister die;
- en lees daarna de conclusie van het stuk. En geniet vooral van de muziek.

Spoiler alert: er zijn een aantal zaken waarvan je liever niet weet hoe ze gemaakt worden om er nog van te kunnen genieten. Saucissen staan helemaal bovenaan op die lijst. Rockplaten bekleden een verdienstelijke tweede plaats.